

Oorzaken van lijden bij dieren

De vraag die in dit artikel centraal staat is: “De incidenten in een mensenleven zijn te danken aan zijn karma, maar wat veroorzaakt lijden in het geval van dieren?”

Achtereenvolgens geven John Algeo, Mary Anderson, Joy Mills en Radha Burnier hun visie.

John Algeo: Het lijkt mij dat karma geen persoonlijke zaak is, of een persoonlijke wet. Het is natuurlijk waar dat alles wat ik doe als persoon bepaalde gevolgen zal hebben die zullen uitwerken op mij als persoon. Maar zoals Madame Blavatsky zegt, karma is de Universele Wet; het is de wet van orde in het heelal. En, zegt zij, karma werkt op bepaalde terreinen. Dus wij moeten ons bewust zijn van de gebieden waarop karma werkt.

Bijvoorbeeld, sommige dingen die ik als persoon doe in dit leven, zullen gevolgen hebben die mij raken in dit leven; dat is het karma van mijn persoonlijkheid. Andere dingen die ik doe zullen effecten genereren die geen gevolgen zullen hebben in dit leven, maar wel in een volgend leven; dat is het karma van mijn individualiteit. Op dezelfde manier zijn sommige dingen die ik in dit leven heb ervaren de gevolgen van handelingen in vorige levens. Dus er is het gebied van mijn persoonlijke karma en van mijn individuele karma, mijn karma als een reïncarnerende entiteit.

Er zijn andere terreinen van karma, en ook een gebied dat de hele mensheid omvat. Alles wat ieder van ons als mens doet heeft op een of andere manier gevolgen voor ieder ander menselijk wezen, ten goede of ten kwade. Dit is een

soort universeel menselijk karma dat wij allen delen. Daarachter liggen andere, grotere terreinen van karma. Er is het karma van alle levende wezens, inclusief mensen, dieren, planten, het mineralenrijk, alles op aarde.

Als ik aan karma denk als alleen wat ik doe en wat mij aangaat, wat een nogal persoonlijk en tamelijk smal terrein van karma is, dan zie ik veel onrecht in de wereld; ik zie veel dat niet klopt. Maar er zijn veel grotere gebieden van karma, want karma is gewoon de wet die bepaalt dat iedere actie zijn reactie moet hebben, en dat het effect van iedere actie zich voor doet binnen het gebied waarin die actie plaatsvindt. Dieren hebben deel aan universeel karma, zoals alle levensvormen.

Dat wij zouden moeten participeren in grotere gebieden van karma dan onze persoonlijke acties is niet onrechtvaardig, omdat uiteindelijk alle leven één is. Net zoals u en ik tenslotte niet afgescheiden zijn van elkaar, zo zijn wij ook niet afgescheiden van het leven van het dierenrijk. Wij delen een gemeenschappelijk leven met alles. Wij beïnvloeden elkaar binnen het gebied van het karma van alle leven.

Onverdiend lijden

Mary Anderson: Ik denk dat karma ogenschijnlijk heel eenvoudig te begrijpen is. Oorzaken hebben gevolgen. Maar als men zich erin verdiept, is het uiteindelijk onmogelijk alle effecten te begrijpen. Deze vraag over het karma van dieren wordt vaak opgeworpen en dan voelen wij ons nogal onthutst, want tenslotte weten wij

niet alles. Maar misschien kunnen wij verscheidene mogelijke manieren bedenken om te verklaren hoe gerechtigheid gedaan kan worden in het geval van het lijden van dieren. *De Sleutel tot de Theosofie* zegt (dit is natuurlijk ook van toepassing op menselijke wezens), dat de tijd in Devachan, die een staat van geluk tussen aardse levens is, een soort compensatie is voor onverdiend lijden. Lijden is natuurlijk nooit onverdiend vanuit een breder gezichtspunt. Maar is dit geen denkbeeld dat het verstand verstomd doet staan? Is karma gebonden aan lineaire tijd? Misschien dat er in het geval van dieren een of andere compensatie is voor hun lijden, zodat er gerechtigheid is, hetgeen uiteindelijk het principe van karma is. Maar ik ben bang dat een kant en klaar antwoord geen recht doet aan de vraag.

Joy Mills: Ik denk dat hierin de hele theosofische filosofie ons helpt ons bewustzijn te verruimen tot de weidsheid van universele principes. De wet van karma is zo'n universeel principe en wij kunnen alles wat het impliceert niet volledig begrijpen of waarderen. Als iets zich prikt aan een cactus aan de ene kant van de aardbol, is er een reactie aan de andere kant van de aardbol. Als wij het principe van onderlinge afhankelijkheid van alles aanvaarden, van een levensweb zoals Fritjof Capra het noemde, als er inderdaad zo'n web is, dan heeft wat er ook gebeurt op elke willekeurige plaats in het heelal, op de een of andere manier effect. Ik denk dat wij heel weinig weten over de wet van karma en hoe zij werkt. Wij zijn het die het vaakst

lijden veroorzaken in het dierenrijk. Bedenk dat de wet van karma onderling verbonden is met andere wetten, zoals de wet van de cycli en de wet van periodicititeit. Dus wij moeten een veel breder spectrum van de universaliteit van alle natuurwetten, de universele wetten, en de onderlinge afhankelijkheid van alle dingen in het hele heelal, onderzoeken. Wij kunnen geen enkel deel van het hele bestaan afsplitsen. Het dierenrijk van het mensenrijk afsplitsen, of het plantenrijk van het dierenrijk, is een vergissing. Wij zijn allemaal zo onderling verbonden dat wat er waar dan ook gebeurt, in werkelijkheid overal gebeurt.

Corrigerend evenwicht

Radha Burnier: Zoals HPB zegt, ergens in *De Geheime Leer*, karma is de wet of het principe waarmee evenwicht wordt hersteld als dit verstoord is. Het heelal of de heelallen - alle manifestatie is een staat van wonderbaarlijke harmonie, evenwicht. Alle harmonie is evenwicht, niet evenwicht in de zin waar wij aan denken, dat wil zeggen, evenwicht tussen twee dingen. Zo eenvoudig is het niet. Het is zo buitengewoon ingewikkeld, uitgebreid en onvoorstelbaar, met myriaden manifestaties in die ene manifestatie. En wanneer iets gedaan wordt wat dit evenwicht verstoort, corrigeert het zichzelf. Het is een zichzelf organiserend heelal, en dat noemen wij karma. Hoe kunnen wij met ons kleine blikveld, met onze beperkte waarneming, dit allemaal begrijpen? Wij zijn ons niet bewust van die harmonie, en wij zijn ons er niet van bewust als er disharmonie veroorzaakt is, dus hoe kunnen wij begrijpen hoe het

evenwicht moet worden hersteld? Ik denk dat het een heilzame gedachte is dat wij niet alles in het heelal kunnen begrijpen op dit moment. Maar het is heel belangrijk dat we begrijpen dat wij geen onevenwichtigheid moeten veroorzaken. Als dit alles één leven is, zouden wij anderen niet moeten aandoen wat wij niet willen dat ons wordt aangedaan. En als wij dat (toch) doen en daarbij een verstoord evenwicht veroorzaken, dan verstoren wij de orde en scheppen wij karma. Wanneer de natuur met rust gelaten wordt, lijden dieren niet erg.

Fysiek en psychologisch

Er zijn twee soorten karma. Dit is bij wijze van spreken, dit moet niet letterlijk worden opgevat. Ten eerste, het karma dat het fysiek systeem raakt. Zoals uitgelegd in *A Study in Karma* van Dr. Besant, en andere boeken, welk motief u ook hebt, zelfs als het niet kwaadaardig is, als u leed veroorzaakt, moet u de gevolgen van die daad doormaken; als u kwaad doet, moet u pijn ervaren. Dit is een soort karma, hoe oorzaken en gevolgen met elkaar verbonden zijn. Maar het andere soort karma is psychologisch: wat wij ervaren als psychologisch lijden is veelomvattender dan wat wij fysiek ervaren. Als u hoofdpijn hebt, is het gewoon hoofdpijn. Ik weet niet of dieren hoofdpijn ervaren, maar als zij gewond zijn gaan zij rustig en geduldig liggen, tot zij zich beter voelen. Het is wonderbaarlijk om te zien, hoe zij aanvaarden en wachten tot het lichaam zich hersteld heeft. Maar wij mensen doen dat niet! Aldus doen wij ons karma toenemen. Wij zeggen: "Waarom heeft de dokter niet gereageerd op mijn telefoontje? De buurman had naar mij om moeten kijken! Mijn dochter is mij niet vlug genoeg een glas water komen brengen". Veel mensen stellen de vraag: "Waarom moet dit mij overkomen?" Ziet u wat dit alles impliceert? Iedereen mag pijn lijden, behalve ik. Dus wanneer andere mensen pijn hebben, zeggen wij niet - waarom lijden zij pijn, wij zeggen alleen maar, waarom *ik*? Er overlijdt iemand - waarom moet dit mij overko-

men? Niemand met wie *ik* verbonden ben zou mogen overlijden!

Verantwoordelijk voor dierenleed

Zo creëren wij pijn voor onszelf door de manier waarop wij reageren. Gelukkig reageren de dieren niet op deze manier, zij zijn verstandiger. Zij aanvaarden het. Maar wat wij dieren aandoen is verschrikkelijk en ik denk dat wij allemaal ons best kunnen doen, als leden van de Theosofische Vereniging, erop toe te zien dat dieren niets kan overkomen wat hun pijn veroorzaakt, buiten het natuurlijke leven dat dieren normaal zouden leiden. Als wij vandaag de dag naar de wereld kijken, wordt het meeste lijden van dieren veroorzaakt door de mens. De beren en apen die op straat getoond worden, bijvoorbeeld. Staan we stil met onze kinderen en genieten wij van het schouwspel, en zeggen we dat onze kinderen het leuk vinden, en moedigen wij daardoor dit soort activiteiten aan? Nemen wij kinderen mee naar dierentuinen waar de arme, gekooide dieren hun leven lang ellendig moeten verblijven, terwijl wij weten dat de manier waarop zij worden gevangen hun veel pijn veroorzaakt? Profiteren wij van het gebruik van materialen, medicijnen, allerlei producten die op wrede wijze worden verkregen? Hier in India worden gewoonlijk allerlei scheercremes en artikelen die muskus bevatten, aangeprezen. Doen wij

moeite om te ontdekken hoe die muskus geproduceerd wordt? Niet wanneer het natuurlijk naar beneden valt, denk ik, zoals in vroeger dagen. Nee, het arme muskushert wordt in een kooi gehouden, eruit gehaald wanneer de klier met de muskus klaar is, met geweld vastgehouden en de klier wordt uitgeknepen - als wij het zouden moeten zien - het is afschuwelijk. Het is zo pijnlijk voor het hert dat zijn ogen uitpuilen, en wij genieten van het gebruik van de scheercreme of wat dan ook. Zo zijn er dus veel gebruiken. Dieren worden nu niet alleen voor hun vlees geslacht. Zij worden gehouden in een soort concentratiekampen; vogels ook, kippen die eieren leggen. Laten alle leden zulke producten staan? Waarom doen wij de dieren dan pijn? Staan we ervoor in, deze hulpeloze wezens geen leed te berokkenen? We zouden ons hierover eens moeten beraden, liever dan ons druk te maken over het grotendeels ondoorgrondelijke probleem hoe karma teweeggebracht wordt. Negentig procent van het karma van dieren die lijden is het gevolg van menselijk handelen. Het is heel duidelijk wat dat lijden veroorzaakt. Wij doen het, wij mensen. Laten wij daar dus mee ophouden, dan zal het karma verminderen.

Uit: *The Theosophist*, januari 2000
Vertaling: A.M.I.

Hij die dat goddelijk Zelf vindt in het eigen hart,
vindt in zichzelf de rust en vrede die hij zoekt,
hij ziet dat hoogste Zelf in plant en dier en mens,
wordt dienaar van dat Zelf, gaat op in het goddelijk Al.

W.H. van Vledder
"Het mysterie van het Zelf, Upanishaden",
Mundaka Upanishad III.2.5.